

implementation of complex scientific themes. Checking and searching for text by the Single-breaking text using the licensed software "Unichek", "Plagiarism detector", "Antiplagiarism.NET", Viper ", free software " Advego Plagiatus ", etc. validity requirements are performed. Complies with modern validity requirements. Improvement of procedures for verifying and testing some modern software requires further research and the necessary prerequisites for expanding opportunities and increasing of the plagiarism expertise validity in the context of scientific communication improving and implementation of academic integrity principles.

Key words: *academic integrity, scientific communication, plagiarism, technical expertise, software.*

УДК 378.14

Олександр Євсюков

Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва
ORCID ID 0000-0002-3554-8848

Інна Гордієнко

Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва
ORCID ID 0000-0002-6327-7475
DOI 10.24139/2312-5993/2021.03/111-122

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

У статті висвітлено особливості сучасної культури та її взаємодії з цілями та функціями освітніх систем; представлено зміст соціальних вимог щодо формування культури професійної діяльності майбутнього викладача професійної освіти; культура професійної діяльності майбутнього викладача подана як детермінанта відповідності стандарту професійних компетентностей; визначено основне поняття «сучасна культура»; наведені результати опитування здобувачів першого бакалаврського рівня зі спеціальності «Професійна освіта» та викладачів університету щодо культури професійної діяльності; визначена траєкторія подальших розвідок у вигляді розробки стратегії виявлення соціокультурних змін.

Ключові слова: *викладач, виховання, діяльність, компетентність, культура, професійна освіта, фактори, фахівець.*

Постановка проблеми. У контексті фундаментальних змін у соціально-культурних та соціально-економічних відносинах у світі та в країні, в умовах глобалізації та комп'ютеризації суспільства завданням професійно-технічної освіти є поліпшення її якості, що передбачає високий рівень культури професійної діяльності випускників, відповідність їх професіоналізму вимогам постіндустріального суспільства, готовність до самоосвіти й самовдосконалення, соціальна мобільність.

У даний час соціальні очікування пов'язані з модернізацією професійної освіти, з акцентом на реалізацію компетентнісного підходу, індивідуалізацію освітніх шляхів та взаємодію професійної школи з навколишнім середовищем. За цих умов основним завданням створення професійної освіти є формування основних професійних компетентностей фахівця.

Аналіз актуальних досліджень. На актуальні теоретичні питання освіти й виховання, основні аспекти сучасної духовної ситуації з позиції гуманістичної освіти культурологічного типу звертали свою увагу українські вчені О. Вознюк, О. Дубасенюк, С. Олійник, Т. Петракова, М. Рибачук, В. Синіцин, О. Столяренко, Д. Чернілевський (Чернілевський, 2010). Науковці приходять до думки, що тільки високоморальна, духовно багата особистість здатна здійснювати постійну життєтворчість, активізувати саморозвиток.

Питанню формування соціально значущих властивостей особистості у своїх працях, присвячених вихованню, приділяли увагу І. Бех (Бех, 2006), Г. Васянович (Васянович, 2006), В. Франкл (Франкл, 2016).

Проблеми підготовки майбутніх учителів розглядали в наукових працях А. Алексюк (Алексюк, 1998), О. Антонова (Антонова, 2007), Н. Ничкало (Ничкало, 1999).

На думку вчених, культуру професійної діяльності майбутнього викладача неможливо розвивати без залучення студента до навчально-пізнавальної діяльності. Він повинен пройти послідовність ситуацій, близьких до реальності й вимагати грамотних дій, оцінок та роздумів над набутим досвідом.

Мета статті – виявлення змін у професійній культурі майбутнього викладача професійної освіти під впливом соціокультурних факторів.

Методи дослідження. Для підготовки публікації нами були використані загальнонаукові методи дослідження: емпіричні (експеримент, спостереження, опис) та теоретичні (аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення, пояснення, класифікація).

Виклад основного матеріалу. Теоретичне розуміння проблеми формування культури професійної діяльності майбутнього викладача професійної освіти набуває важливого значення для сучасних педагогічних досліджень поряд із введенням навчання для студентів в університетах за спеціальністю 015 «Професійна освіта». Культура професійної діяльності майбутнього викладача як детермінанта відповідності стандарту професійних компетентностей, на наш погляд, може бути результатом саморозвитку студентів. Як мета та суттєва особливість сучасного фахівця, вона функціонує як складний синтез когнітивного, предметного, практичного та особистісного досвіду, пов'язаного з професійною діяльністю.

Компетентнісний підхід вимагає цілісного досвіду вирішення життєвих проблем, сприйняття ключових функцій, соціальних ролей, компетентностей. Перш за все, йдеться не про професійну обізнаність студентів, а про здатність вирішувати проблеми, що виникають у процесі

оволодіння знаннями, технікою та технологіями, у ситуації самоорганізації, прийнятті моральних рішень та самооцінки.

Компетентнісний підхід, який виконує методологічну функцію у формуванні культури професійної діяльності майбутнього викладача професійної освіти, також вимагає спеціального аналізу. Водночас відсутність науково-методичних рекомендацій щодо проблеми формування культури професійної діяльності майбутнього викладача професійної освіти на основі компетентнісного підходу не дозволяє моделювати цей процес. Серед труднощів учені та практики вказують, що в масовій практиці вищих професійних шкіл компетентнісний підхід не можна розуміти як системний підхід у формуванні культури професійної діяльності майбутньої професійної освіти та навчання.

На наш погляд, культура професійної діяльності стає визначальним фактором високого рівня компетентностей майбутнього викладача професійної освіти та забезпечить його конкурентоспроможність на сучасному ринку праці, якщо:

- організовуючи вищу професійну освіту, розпочати з єдності соціально-економічного і індивідуально-особистісного аспектів та реалізувати схожу в культурі орієнтацію, адаптивного та розвивально-політичного характеру, а саму компетентнісну основу для формування культури професійної діяльності майбутнього викладача професійної освіти у вигляді цілісного набору методології, теорії та практики;

- обґрунтування характеру, структури та змісту професійної культури майбутнього викладача закладу професійної освіти базувати на кількох ключових компетентностях: соціокультурній, особистісній, діяльнісній, інформаційній, що відповідає вимогам міжнародних стандартів якості професійної освіти;

- виявлення закономірностей процесу створення культури професійної діяльності майбутнього викладача професійної освіти здійснювати з точки зору компетентнісного підходу;

- обґрунтувати принципи реалізації компетентнісного підходу різного ступеня загальності: загальний та конкретний;

- розробити концептуальну модель для реалізації компетентнісного підходу у створенні культури роботи для майбутнього викладача закладу професійної освіти;

- розробити проектно-гуманітарні технології, що активізують процес формування культури професійної діяльності майбутнього викладача професійної освіти на основі компетентнісного підходу.

У ході нашого дослідження ми визнаємо, що культура професійної діяльності майбутнього викладача закладу професійної освіти знаходиться у сфері поточної соціально-економічної ситуації, яка ставить вимоги на рівні професійних компетентностей майбутнього викладача закладу професійної освіти, що має досвід культурної діяльності, заснованої на оволодінні ключовими компетентностями (соціокультурною, особистісною, інформативною, активною), розпізнаючи й розмірковуючи про сутність культури професійної діяльності та виступаючи носіями її норм і значень.

Сучасна техногенна цивілізація підпорядкувала людський культурний розвиток прагматичним потребам прибуткової економіки. Освіта загалом та професійне навчання зокрема стали технократичними й відображають менше потреб особистого розвитку, ніж матеріально-технічні пріоритети. Втрата цінності культурних функцій через професійну освіту вивела цивілізаційну перспективу розвитку людини поза сферу її впливу.

Вся українська освіта, поряд із предметними проблемами, боролася з комплексом методологічних, технологічних, методичних та організаційних проблем. Що стосується підготовки викладачів до навчання, сукупність методологічних, технологічних та методологічних проблем виявляється в емпіричному, змістовому та індуктивно-описовому рецепті у формі підготовки фахівців, які орієнтуються на офіційні знання фактичного характеру. Оскільки сучасні знання, тобто знання на переважаючому емпіричному, фактичному рівні, застарівають на рівні 10-20 % на рік, а технологічні зміни тривають від 3 до 5 років, то випускник спеціальності 015 «Професійна освіта», незважаючи на стрімко зростаючу активізацію навчального процесу та власну освітню роботу, набуває застарілий багаж знань, умінь та навичок і контрастує з існуючою технологічно розвиненою, наукоємною та динамічною сферою сучасного суспільного виробництва.

Як відомо, особистість викладача має велике значення в навчально-виховному процесі. Яким би тривіальним не було це твердження, але його забування призводить до найсерйозніших і непередбачуваних наслідків. Викладач – це зв'язок між минулим і майбутнім, без якого розривається зв'язок часу; взаємозв'язок між наукою та навчальними матеріалами, без яких немає доступності в освіти. Більше того, викладач не може бути «випадковою» людиною, яка втратила цілісність власної особистості, бачення світу та гармонію між професією, знаннями, мораллю, естетикою, громадянством та способом життя. Навряд чи наставником молоді стане людина, в особистості якої всі ці елементи не утворюють єдності, людина,

яка не має творчого підходу до змісту своїх дій. Суспільство, яке не враховує цих елементів освітнього процесу, втрачає головну мету освіти – відтворення свого творчого потенціалу.

Основним напрямом цих змін є підготовка майбутнього викладача професійної освіти з позиції розуміння реалій сучасного світу та гуманістичних тенденцій в освіті. Отже, це навчання може здійснюватися в двох типах освітніх систем:

- утилітарно-прагматичний, спрямований на обмеження змісту освіти студента до мінімуму знань з метою забезпечення його успіху в майбутній професійній діяльності;

- культурологічний, спрямований на розвиток широкого спектру знань, які можуть не знадобитися для подальшої професійної діяльності, але спрямовані на загальний розвиток особистості.

Аналіз цих двох типів систем освіти свідчить про необхідність їх різного поєднання для формування компетентної особистості, яка може вільно пересуватися в різних сферах соціальної та професійної діяльності. Це одна з таких освітніх систем, яка, на думку сучасних дослідників, розвивається на основі виявлення, розповсюдження та активного впровадження нових соціальних цінностей, оскільки насправді кожна освітня система існує і розвивається в певному контексті цінностей.

Зважаючи на особливості самовизначення вартості майбутніх викладачів професійної освіти, необхідно працювати над такими важливими елементами системи освіти, як:

- аналіз філософських цінностей, важливих для майбутньої професії;
- передбачення основних змін у професійній галузі, пов'язаних зі зміною соціальних пріоритетів;
- розробка ціннісних критеріїв та вимог до навчального процесу;
- застосування розробок аксіологічних проблем до організації галузі освіти, її змісту та технології.

Система цінностей продиктована сьогодні соціальними катаклізмами в галузі культури. Вона передбачає суттєві зміни у формулюванні пріоритетних якостей, якими повинні оволодіти майбутні фахівці. Особлива важливість цієї проблеми визначається також тим, що майбутні фахівці є соціально визнаними та традиційно визнаними перекладачами пріоритетів цінностей суспільства для наступного покоління. У цьому контексті особливе значення має гуманістична орієнтація майбутніх фахівців на існуючі загальнокультурні, національні та соціальні норми поведінки. Неможливо ознайомити студентів із культурними цінностями,

не звертаючись до історії соціальних явищ, не занурюючи їх у допомогу прийняти культурні умови та особисту важливість знань, умінь, поглядів та оцінок, що існують у стінах закладу освіти.

Процес засвоєння соціального досвіду відбувається через внутрішній світ особистості, що виражає ставлення людини до того, що вона робить і що з нею робиться. Поки не пояснені найважливіші моменти, з яких складається процес дії, тема залишається поза сферою уваги. Процес засвоєння соціального досвіду виступає як різновид діяльності, її стан. Діяльність постійно змінюється і рухається. Тому варто говорити про особистість як про внутрішній момент дії. Іншими словами, людина змінює світ, змінює себе, удосконалює свої здібності, потреби, збагачує знання, світогляд, соціальні почуття, тобто свої основні сили. Отже, ті філософські дослідження, які розглядають культуру як сукупність досягнень, орієнтовані, насамперед, на продуктивний аспект людських дій, недооцінюють процесуальну сторону.

Ми живемо в той час, коли криза світової системи освіти стає помітною. Глибокі основи кризи лежали ще в епоху Просвітництва, коли була порушена традиційна парадигма суспільного відтворення й успадкування. Саме ця парадигма виділяє формування цілісної особистості як мету освіти (культури). У цьому контексті сформувалися три рівні процесів соціалізації. Саме спілкування норм взаємодії з об'єктом діяльності стало стрижнем навчання. Переклад норм колективної співпраці та життя з іншими суб'єктами та членами груп, що становили основний зміст освіти, а також норм співпраці з етносоціальними спільнотами та культурами, реалізованих самою освітою. І можна припустити, що структурна та предметна повнота освіти, що характеризує цю модель, була однією з причин її багатовікової стабільності та ефективності.

Відсутність будь-якого з них призводить до відсутності якості в освіті, що перешкоджає сприйняттю самої особистості як культурного, освіченого та соціалізованого суб'єкта. Загальнолюдська культура визнається ідеальною й кінцевою метою освіти. Водночас ключовим для сучасної освітньої проблеми є те, що недостатня рефлексія та дослідження цього питання визначають те, що ми ігноруємо розуміння того, що успіх освіти залежить від рівня цінності та активності.

У метафізичному раціоналізмі Нового часу це розуміння обмежилось раціонально-духовною складовою культури. У свою чергу, інтелектуальна культура зазнала розшарування на культуру загального знання та культуру людської думки, оскільки панування природничих наук відокремило простір інформації про світ від простору здатності людського мислення.

Більше того, активний характер європейських держав згадує діяльність як основу та механізм і як речовину людської культури. З розвитком виробництва поняття «культура» втратило свій монолітний характер як сфера суто духовних досягнень і цінностей.

Ми спостерігаємо закінчення індустріальної фази в розвитку цивілізації, яка характеризувалася безпосередньою участю людини в процесі матеріального виробництва, серійних технологій, розподілу праці, спеціалізації персоналу тощо. Принципи педагогічної культури проявлялися:

- у структурі викладання навчального процесу, безперервному розширенні навчальних планів;

- у домінувальній ролі викладача, оскільки він є представником розуму і знає відповіді на всі питання. Викладач несе світло істини і просвітлює свого «темного» студента. Потім він перевіряє, як той студент зрозумів правду, і відповідає на неї. Тому урок стає монологом із тим, що спочатку говорить викладач, а потім говорить студент (повторення).

- у системі освіти, яка готує випускників до здобуття вищої освіти, виробництва, життя, що закінчується атестатом про закінчення закладу освіти.

Однак, сучасна культура вже не є галузевою культурою, оскільки соціально-культурний розвиток характеризується дедалі глибшою інтеграцією наук, і на їх межі з'являються нові відкриття. Вирішення проблем вимагає зусиль учених з різних дисциплін, потрібна одна мова. У цьому відношенні в сучасній культурі виникає новий тип раціональності. Якщо класична раціональність керувала мисленням через низку жорстко взаємопов'язаних понять, етапів та оцінок, мислення в сучасній культурі йде «випадковими» шляхами. Можна стверджувати, що домінувальною рисою сучасного мислення є асоціативність. Прецедент стає дуже важливим, здатність розуміти нове, що з'явилося тут і зараз. І, головне, здатність вставляти цю нову річ у свої дії та відмовлятися від вже існуючого стереотипу. Це ще одна особливість менталітету сучасної культури. І, нарешті, здатність не лише бачити те, що характерно для явищ і подій, але бачити й розуміти деталізоване та індивідуальне, не відкидаючи останнє в процесі рефлексії та пізнання. Логіка руху думок визначається не посиленням на початкове та основне визначення, а посиленням на інтерес та цінність. Постійність і унікальність такого мислення гарантує відповідальність людини за його постійність, що, звичайно, має увійти в тканину такого аксіологічного мислення.

Отже, сучасна культура – це культура діалогу, а не монолог. Сучасна культура орієнтується на передове. Вирішення поточних проблем змушує

людину почуватися комфортно в майбутньому. Сучасна культура – це культура, яка базується не на корисності, а на внутрішній цінності людини як унікальності, як людини, як єдиного джерела продуктивної діяльності. Навіть Кант проповідував принцип, що людина завжди повинна бути метою, а не засобом, але для сучасної культури вона стає дедалі більше регулятивною ідеєю, а не просто гуманістичною мрією.

З огляду на загальновідомі особливості сучасної культури, обов'язково потрібно виділити основи цієї культури, на яких ми можемо зосередитися, щоб створити модель культури професійної діяльності. Основою культури професійної діяльності є здатність визначати межу між значущим і нерелевантним, розпізнавати цінності та вести діалог. Сьогодні це має вирішальне значення саме тому, що освітній канал, який відтворює культуру, відтворює її старий фундамент – спеціалізовані знання.

Побудова сучасної теорії культури принципово неможлива в межах класичної філософії, але вона включає постмодерністські ідеї, які долають протиставлення між об'єктом та суб'єктом, що визнає. Останній виконує роль безпосереднього учасника пізнавального процесу, який також сприймається як процес самопізнання, саморозуміння того, хто пізнає. Організація викладачем сумнівної ситуації може мати різні причини, але, на наш погляд, найбільш ефективною є діалогічна сутичка різних позицій та різних думок. У культурних ситуаціях людина думає про життя загалом, про своє життя, у цей момент вона стає здатною мислити. Мислення – це культурна подія.

На цих принципах базується концепція культури спілкування. За цією моделлю культура здобуває суверенітет, вона визначається сама собою, а не в іншій спосіб, тому визначення культури створює моменти самовизначення.

Діалог є універсальною основою людського розуміння. Там, де починається усвідомлення, починається діалог. Діалогічне розуміння культури передбачає існування спілкування як із собою, так і з іншими. Спілкування з іншими за допомогою роботи, тексту передбачає мікродіалог у велику епоху культури.

Іншими словами, проблема взаємовідносин суспільства та культури також вирішується на користь пріоритету культури. Культура містить лише значення та способи їх передачі. Єдиним «інструментом» такого повідомлення є діалог із залученням людей із різним способом життя та способом мислення. Саме таке розуміння культури, на наш погляд, слід урахувати, розглядаючи культуру професійної діяльності майбутнього

викладача професійної освіти та визначаючи викладача як людину культури, як творчу особистість, як творця культури.

Отже, соціальні передумови формування професійної діяльності пов'язані з потенціалом культури, оскільки культура має всеохоплюючі функції та властивості для розвитку суспільства, творчих сил та здібностей людини: культура накопичує людський досвід буття й управління світом у світі. Форма методів сприйняття, думки, досвіду і дії, а також у формі знань, цінностей, норм, цілей і значень, що зберігають і відтворюють досвід духовних і практичних дій, а їх живим перекладачем є освіта.

Наше опитування серед майбутніх викладачів професійної освіти Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва 2 та 3 курсів стосовно культури професійної діяльності дають такі результати:

- лише 4,2 % студентів вважають, що фахівець повинен мати філософську та культурологічну освіту.

- 11,6 % студентів загалом виключили ці компоненти зі списку обов'язкових. Більшість із них упевнені, що «досить знати конкретні теми». Також виявилось, що ці студенти не схильні до самостійного пошуку відповідей на складні питання про історичне минуле та сьогодення (вузький світогляд, малоначитаність, що не сприяє розвитку власної думки, невміння самостійно оцінювати конфліктні ситуації, нести відповідальність за себе);

- 31,7% мають поверхневі уявлення про мистецтво як відображення цілісності світу та його гармонії;

- 13,5% студентів віддають перевагу художній літературі, театру, живопису, симфонічній, камерній музиці, оперній музиці (класичній та сучасній), балету;

- 37,3% вважають хорове мистецтво, архітектуру та прикладне мистецтво непопулярними.

Ураховуючи важливість суб'єктивної позиції студента щодо культури та його безумовне право обирати цінності в самому людському досвіді, не слід забувати, що він є майбутнім викладачем професійної освіти, який повинен оволодіти новими технологіями. Це означає, що вони повинні бути готовими до міжкультурного спілкування. І його естетична обізнаність досі відкрита лише для телевізійних та інтернет-популярних передач. Що стосується віку, наш респондент має усталену позицію.

Також помітно знизилася використання здобутків культури серед викладачів: лише 12,7 % відвідують виставки; 13,1 % відвідують театр; слухають класичну музику вдома – 9,4 %, популярну музику – 27,4 %; регулярно читають – 24,2 %, віддаючи перевагу роботі, яка дозволяє їм не

думати. Більшість із них дивляться телевізійні мелодрами – 35,2 %. На запитання про оцінку рівня загальної культури сучасного викладача лише п'ята частина студентів оцінила їх як «з високим рівнем», більшість (58 %) – як «середній».

Можна сказати, що для організації дидактичного процесу в університеті характерною особливістю є «звуження» культурно-освітнього середовища, відсутність духовно-моральних принципів, їх сходження на задній план освіти студентів за рахунок абсолютизації спеціальних знання фахівця. Плутанина викладачів у ситуації, що склалася, на наш погляд полягає в тому, що немає чіткої мети, зниження рівня відповідальності, почуття громадянства (34,6 %); академічна дистанція викладача і студента, використання традиційних форм навчання в більшості випадків, переважання словесних методів навчання (57,1 %).

Включення в освітньо-професійну програму підготовки здобувачів першого бакалаврського рівня зі спеціальності 015 «Професійна освіта» навчальних предметів «Професійно-педагогічна етика», «Основи педагогічної майстерності», «Психологія ділового спілкування» надасть можливість сформувати компетентність у вигляді культури професійної діяльності.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Отже, аспект культурного існування важливий для нас. Суб'єкт активно здійснює свою діяльність і може бути активно діючим лише з метою використання культурних досягнень у професійній діяльності. Чим більше вихід загальнолюдського досвіду та культури виявляється в конкретній діяльності та використовується на вищому рівні, чим більше ця культурна діяльність, тим вищий ступінь соціалізації. Проблема в «людяності». Соціальні витоки для формування культури професійної діяльності майбутнього викладача професійної освіти є результатом етнокультурних та етнопедагогічних відношень.

Таким чином, культура професійної діяльності майбутнього фахівця, хоч і є продуктом професійної підготовки, але не впливає безпосередньо з неї, тому є наслідком саморозвитку майбутнього фахівця на різних рівнях освіти і не стільки технологічного, як особистісного розвитку, цілісної самоорганізації культури особистості та ділової культури.

У зв'язку з тим, що сучасні підходи не дозволяють у повному обсязі виявити зміни у вищій освіті, необхідно в подальших дослідженнях розробити стратегію виявлення соціокультурних змін та включити їх у практику формування культури професійної діяльності майбутнього викладача професійної освіти.

ЛІТЕРАТУРА

- Алексюк, А. М. (1998). *Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія*. Київ: Либідь (Aleksiuk, A. M. (1998). *Pedagogy of Higher Education of Ukraine. History. Theory*. Kyiv: Lybid).
- Антонова, О. Є. (2007). *Теоретичні і методичні засади навчання педагогічно обдарованих студентів*. Житомир (Antonova, O. Ye. (2007). *Theoretical and methodological principles of teaching pedagogically gifted students*. Zhytomyr).
- Бех, І. Д. (2006). *Виховання особистості*. Київ: Либідь (Bekh, I. D. (2006). *Education of personality*. Kyiv: Lybid).
- Васенович, Г. П. (2006). *Творимо особистість*. Львів: Норма (Vasianovych, H. P. (2006). *We create a personality*. Lviv: Norma).
- Ничкало, Н. Г. (1999). *Педагогіка вищої школи: крок у майбутнє*. Київ: Віпол (Nychkalo, N. G. (1999). *High School Pedagogics: Step into the future*. Kyiv: Vipol).
- Освітньо-професійна програма 015 Професійна освіта (015.18 технологія виробництва і переробки продуктів сільського господарства) (Educational and Professional Program 015 Professional Education (015.18 Technology of production and processing of agricultural products). Retrieved from: https://knau.kharkov.ua/uploads/opp/agro/R_%9F_015%_018.pdf
- Франкл, В. (2016). *Людина в пошуках справжнього сенсу. Психолог у концтаборі*. Харків: «Харківська книжкова фабрика» (Frankl, V. (2016). *Man in search of true meaning. Psychologist in a concentration camp*. Kharkiv: «Kharkiv Book Factory»).
- Чернілевський, Д. В. (2010). *Духовна культура особистості*. Вінниця (Chernilevsky, D. V. (2010). *Spiritual culture of personality*. Vinnytsia).

РЕЗЮМЕ

Евсюков Александр, Гордиенко Инна. Формирование культуры профессиональной деятельности будущих педагогов профессионального образования.

В статье освещены особенности современной культуры и ее взаимодействия с целями и функциями образовательных систем; представлено содержание социальных требований по формированию культуры профессиональной деятельности будущего преподавателя профессионального образования; культура профессиональной деятельности будущего преподавателя представлена как детерминанта соответствия стандарту профессиональных компетенций; определено основное понятие «современная культура»; приведены результаты опроса студентов специальности «Профессиональное образование» и преподавателей университета по культуре профессиональной деятельности; определена траектория дальнейших исследований в виде разработки стратегии выявления социокультурных изменений.

Ключевые слова: преподаватель, воспитание, деятельность, компетентность, культура, профессиональное образование, факторы, специалист.

SUMMARY

Yevsiukov Alexander, Gordienko Inna. Forming a culture of professional activity of the future teacher of vocational education.

The article highlights the features of modern culture and its interaction with the goals and functions of educational systems in the context of fundamental changes in the socio-cultural and socio-economic relations in the world and in the country, in the conditions of globalization and computerization of society, the task of vocational education is to improve it

quality, which involves a high level of culture of professional activity of graduates, compliance with their professionalism with the requirements of post-industrial society, readiness for self-education and self-improvement, social mobility; the content of social requirements for the formation of a culture of professional activity of the future teacher of vocational education are presented; the culture of professional activity of the future teacher is submitted as a determinant of compliance with the standard of professional competences; the basic concept of a "modern culture" is determined; the results of the survey of the first bachelor level in the specialty "Professional Education" and teachers of the University on the culture of professional activities are presented; the trajectory of further exploration in the form of development of a strategy for identifying socio-cultural changes is determined. During our study, we recognize that the culture of professional activity of the future teacher of vocational education institution is in the area of the current socio-economic situation, which raises the requirements at the level of professional competences of the future teacher of vocational education, which has experience in cultural activities based on mastering key competences (socio-cultural, personal, informative, active), recognizing and reflecting on the essence of professional culture and acting with carriers of its norms and values. The article is to identify changes in the professional culture of the future teacher of vocational education institution under the influence of socio-cultural factors. General scientific research methods were used to prepare the publication: empirical (experiment, observation, description) and theoretical (analysis, synthesis, abstraction, generalization, explanation, classification).

Key words: lecturer, education, activity, competence, culture, professional education, factors, specialist.

УДК 373. 015.31:613(043.5)

Світлана Замрозович-Шадріна

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

ORCID ID 0000-0003-0138-3587

DOI 10.24139/2312-5993/2021.03/122-131

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ У НВК «ШКОЛА-САДОК»

Метою статті є висвітлення методологічних підходів, на застосуванні яких ґрунтується підготовка майбутніх педагогів до формування культури здоров'я дітей у навчально-виховному комплексі «Школа-садок». Методи дослідження – аналіз науково-педагогічної літератури, узагальнення, синтез, формулювання висновків. Актуалізовано необхідність вибору й окреслення методологічних підходів як сукупності вихідних настанов наукового пошуку щодо підготовки майбутніх педагогів до формування культури здоров'я дітей у НВК «Школа-садок». Окреслено наукові позиції щодо дефініції поняття «методологічний підхід». Серед методологічних підходів до дослідження проблеми підготовки майбутніх педагогів до формування культури здоров'я дітей як фундаментальний базис, загальнонаукове підґрунтя виокремлено і схарактеризовано системний, синергетичний підходи; як теоретико-методологічна стратегія – аксіологічний, особистісно орієнтований, культурологічний, міждисциплінарний підходи; як практико орієнтована тактика – діяльнісний, компетентісний, технологічний підходи.

Ключові слова: культура здоров'я, майбутній педагог, методологія, методологічний підхід, навчально-виховний комплекс, система.